

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ТА ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЧАРІВНОЇ КАЗКИ

Сторкіна Д. М.

Науковий керівник: Артеменко Я. І.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

yegorkina2000@gmail.com

Вступ. Виникнення казок пов'язують з періодом розпаду міфів і генетично вони пов'язані. У казках робиться акцент на зацікавлення з повчальним характером читачів та слухачів різних вікових категорій – від найменшого до найстаршого. За допомогою казки можна відчувати справжні зіткнення та об'єднання різноманітних історичних циклів, культурних стилів. Автор висвітлює зразки поведінки, які могли існувати у різних культурних циклах та у різні історичні часи. Міфи, на відміну від казок, відображають у своїй структурі узагальнений образ дійсності як систему взаємодії вищих сил. Міфи створювалися як прояв інтерпретації подій народу, які реально відбувалися, у той час зміст казки сприймається як вигадка, у якій наші предки могли передати уявлення про навколишній світ на побутовому рівні. Через казку, характер героїв та їх пригоди можна краще зрозуміти народ та його менталітет. Вивчення всіх явищ казки повністю у всьому об'ємі та у всіх народів світу майже неможливо. Саме з цієї причини матеріал вивчення треба обмежити лише дослідженням чарівної казки та розвитку психічних властивостей переважно у дітей дошкільного віку за допомогою казок – методу казкотерапії.

Мета дослідження. Головною метою є розширення рамок вивчення у межах чарівної казки та пошук історичної бази, яка закликає до життя чарівну казку та допомагає читачеві виявити її джерела в історичній дійсності. Головною метою прийому казкотерапії є допомога розвитку фантазії дитини та її творчої уяви, через втілення в характер головного героя страхів дитини, її комплексів, від яких слід позбутися, у процесі обговорення з психологом, розгортання подій цієї казки, дитина може легше позбутися своїх переживань та звільнитися від почуття внутрішнього та зовнішнього обмеження себе, своїх почуттів.

Матеріали та методи. Проведений пошук та огляд літератури з метою дослідження та розширення знань щодо фольклору та особливо одного з його жанрів – казки, методу психологічної корекції особистості дитини за допомогою читання, складання, прослуховування казок – казкотерапії, а також основ написання жанру чарівних казок у літературних виданнях.

Отримані результати. Дослідник феномену казки, Володимир Пропп, автор книги «Морфологія чарівної казки» виділяє особливу низку сюжетів, яка лежить в основі усіх казок. Починається казка зі збітків та бажання щось отримати, чимось володіти, потім відправлення героя з дому назустріч помічнику, який допоможе знайти предмет пошуку. За цими діями йде поєдинок, повернення у гонитві, дорогою додому герой знову підвергається випробуванням. Далі герой повертається в царство та одружується. Саме за цією схемою Володимир Пропп дозволяє своїм читачам поринути у чарівні казки з однаковим сюжетом, а різноманітними ці казки є завдяки багатьом діючим особам. Порівнювати казку потрібно з історичною дійсністю минулого та шукати в ній її глибокі та міцні корені. Поняття «історичне минуле» веде до того, що казка зберегла сліди форм соціального життя, які вже зникли і зараз не існують, або існують в іншій формі. Можна відмітити те, що досконале вивчення цих залишків або слідів соціального життя, відкриє джерела багатьох мотивів казки. Морфологія казки означає опис казки за її складовими частинами та відношенням частин одна до одної і потім до загального, тобто до цілого. Пропп виділяє у казках постійні та змінні величини. До

постійних величин належать функції діючих осіб та їх послідовність. Вони становлять основну складову частину казки. Функцією автор вважає дії персонажа з точки зору його ставлення до ходу дій. До змінних параметрів казки відносять: кількість та спроби виконання функцій, мотивування та атрибути персонажів, мовний стиль. Отже, функції, які виконуються зі збереженням певної послідовності, складають єдиний композиційний фундамент для усіх чарівних казок. Казкотерапія знайшла своє застосування у психологічній практиці з молодшими школярами та дітьми, які тільки готуються до школи. Головний сенс казкотерапії полягає у відтворенні ментального простору, який дозволяє дитині зробити свої фантазії подібними до реальності, сприяють боротьбі та успішному подоланню її страхів та комплексів. Дитина вчиться проявляти себе з гарного боку завдяки позитивним персонажам, а завдяки негативним героям бачить модель неналежної поведінки у суспільстві.

Висновки. «Морфологічна формула» Володимира Яковича Проппа – це результат конструювання моделі, яка не може мати реального втілення в історичному минулому, але здатна пояснити усе потенційне різноманіття форм даної традиції, які народжуються у процесі морфологічної еволюції. Етнографічні відповідності темам і мотивам чарівної казки дозволяють виявити ритуально-матеріальний субстрат, так зване, поживне середовище, їх семантики і через це – сприяє встановленню їх походження – генезису. Я вважаю, що читання казок своїм дітям, братам та сестрам або навіть просто для себе, ефективно допомагає у боротьбі зі стресом, дозволяє зробити «відпочинок» своєму мозку, поринути в інший простір, який наділений своїми персонажами, їх перемогами, невдачами та цим самим вчить читача та слухача робити правильний вибір у реальному вимірі життя, а не тільки у фантастичному вимірі казок. На власному прикладі знаю, що читання навіть однієї казки, яка наділена найпростішим сюжетом, може допомогти у прийнятті власного рішення та знаходженні відповіді на те питання, яке вже давно турбує. Читання вчить розмірковувати та краще висловлювати свої думки та відчуття. Звичайно, якщо проаналізувати будь-яку казку, яку нам читали батьки у дитинстві, та прочитати цю казку у дорослому віці, читач зможе відкрити для себе зміст написаного зовсім по-новому, його висловлювання будуть мати інший характер та, можливо, він відшукає у цих рядках важливі для себе слова, які допоможуть йому у певний період життя. З цього можна зробити висновок, що терапія казками, вчинки героїв, поринання у фантастичний вимір казок як для маленьких дітей, так і для дорослих людей, дозволяє краще зрозуміти народ, його менталітет, позбутися власних перешкод, навіть, якщо вони вигадані, дарує відчуття легкості та взаємного поєднання з автором казки та персонажами цього дійства.

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АПТЕЧНОЇ СПРАВИ ВІД СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ДО ЕПОХИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Іваннік Ю. С.

Науковий керівник: Горбаньов В. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Рівень розвитку аптечної справи в різні історичні періоди визначався матеріальними умовами, ступенем розвитку продуктивних сил і характером виробничих відносин. Історія становлення та розвитку аптечної справи нерозривно пов'язана з розвитком